

Pro socioprostorovou klasifikaci a hodnocení prostorového znevýhodnění se od roku 1920 v oblasti sociologie vyvíjí tzv. regionální typologie a typologie sociálního prostoru (*Sozialraumtypologien*). Analýza sociálního prostoru je doménou městské ekologie a je jí věnována pozornost nejen v diskusi o prostorových a sociálních nerovnostech, ale také v komplexnějším smyslu v souvislosti s prostorovou organizací sociální diferenciacce a sociální stratifikace (Weishaupt, 2016).

Pro zjišťování typů sociálního prostoru jsou v některých spolkových zemích Německa využívány faktory, které jsou převzaty ze studií Shevkyho a Bella (1974). Jedná se o následující údaje:

- *sociální postavení* (např. povolání, vzdělání, nájemné);
- *urbanizace* (změny ve funkci a struktuře rodiny, které jsou přičítány proměnám ve společnosti, jež mění svůj způsob života z venkovského na městský);
- *segregace* (izolace jednotlivých sociálních skupin).

Tyto informace jsou diagnostikovány v rámci analýz dat z oficiálních statistik (např. sčítání lidu). V 70. a 80. letech 20. století se pro regionální typologii v Německu používala koncepce *sociotopů* za účelem identifikace rozdílných sociálních podmínek v mateřských školách a předškolních vzdělávacích programech. Od 70. let se však objevuje změna v prostorových a sociálních životních podmínkách. V Německu se dnes téměř nenacházejí tradiční průmyslové dělnické čtvrti, ale oblasti, ve kterých se soustředí cizinci a obyvatelé s migračním původem a také sociálně znevýhodnění (Weishaupt, 2016).

Na základě regionálního výzkumu v Severním Porýní-Vestfálsku je zjišťována typologie sociálního prostoru, jež určuje regionální rozdíly v životních situacích, formách a podmínkách na úrovni komunity (Weishaupt, 2016). Je založena na třech dimenzích Shevkyho a Bella (1974) a rozlišuje mezi segregací sociální (rozdělení lidí podle jejich sociálního postavení ve společnosti), demografickou (např. evidence migrací) a etnickou (rozdělení obyvatelstva podle etnického původu jedinců).

Tento typizační přístup rozlišuje dvě dimenze: faktor A, který reprezentuje různé sociální problémy, demografické a etnické podmínky, a dále faktor blahobytu (*Wohlfandfaktor*). Existují čtyři typy definované různými kombinacemi hodnot faktoru A a faktoru blahobytu (vysoká/nízká sociální zátěž v kombinaci s vysokým/nízkým blahobytem), které lze snadno interpretovat a které poskytují názornou představu o regionální variabilitě životních situací v Severním Porýní-Vestfálsku. Tyto úvahy však nejsou realizovány po celém Německu, neboť jejich využití by vyžadovalo aktualizaci konceptu sociotopů (Weishaupt, 2016).

Obrázek č. 19 Sociálně-prostorové strukturální dimenze okresů a měst v Severním Porýní-Vestfálsku (zdroj: Weishaupt, 2016)

Jednotlivé položky		Faktory
Kvocient starých lidí	}	
Kvocient sociální pomoci		
Míra nezaměstnanosti		
Podíl cizinců		Faktor A
Změna populace		
Hustota obyvatelstva		
Disponibilní příjem na obyvatele		Faktor blahobytu